

Vlaanderen
is wetenschap

Snelle respons op de Japanse nachtegaal in De Fonteintjes

Diederik Strubbe, Kjell Janssens, Hilbran Verstraete, Geert Spanoghe & Tim Adriaens
INBO

Werkgroep Invasieve Uitheemse Soorten – 7 oktober 2026 – Provinciaal Bezoekerscentrum De Duinpanne, De Panne

Herkenning en herkomst

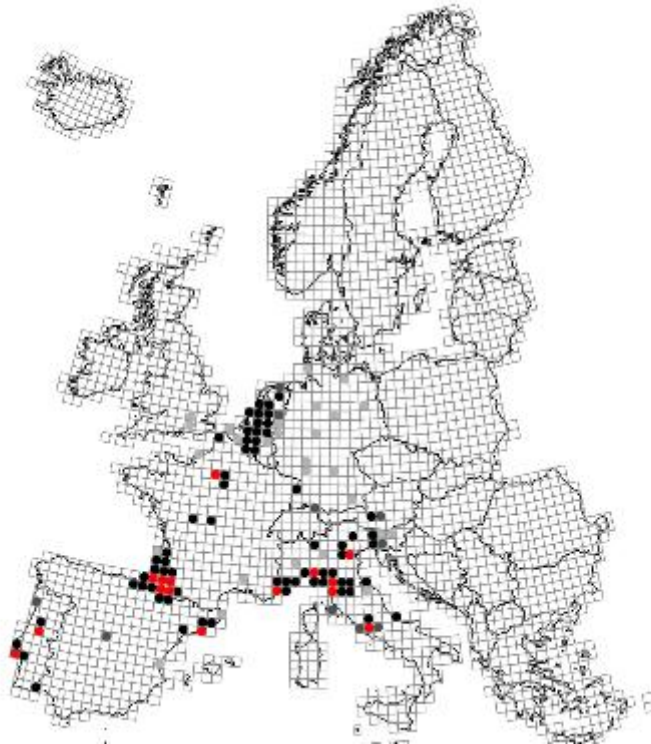
- Klein (± 15 cm), felrode snavel, geeloranje keel
- Zang lijkt op zwartkop, merel en roodborst
- Thuis in Zuidoost-Azië: van de Himalaya tot China en Vietnam
- Leeft in dichte ondergroei van bos en struweel
- Populaire kooivogel ('Pekin robin')

Foto's:
Hilbran Verstraete

Bronnen: Male et al., Birds of North America; Broughton et al. 2022, Ibis

Hoe kwam ze hier – en waar zit ze al?

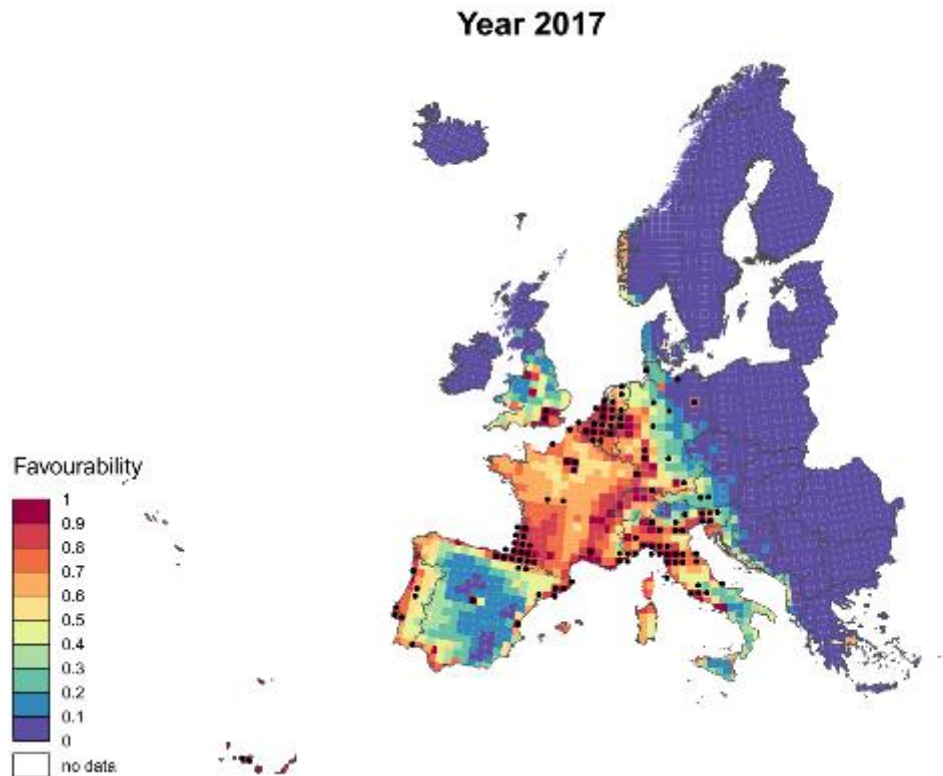

- Ontsnapte en vrijgelaten kooivogels
- Gevestigd in Frankrijk, Italië, Spanje en Portugal
- Dichtstbijzijnde populatie: ten noordwesten van Parijs
- België: wellicht op eigen kracht vanuit Noord-Frankrijk (vogels niet geringd)

rood = gevestigde populatie · zwart = waarnemingen 2009–2017 · grijs = waarnemingen vóór 2009

Bron: Pereira et al. 2020, Biol. Invasions 22:709–722, fig. 2

Waar kan ze nog komen?

Voorspelde geschiktheid ('favourability'), model met waarnemingen t.e.m. 2017
Bron: Pereira et al. 2020, Biol. Invasions 22:709–722, fig. 3

- Verspreiding in Europa bijna verdubbeld (2000–2008 → 2009–2017)
- Gunstig: zachte winters, genoeg neerslag, dicht bij steden
- Ook onze regio is geschikt
- Nog niet gevestigd bij ons → **nu ingrijpen**

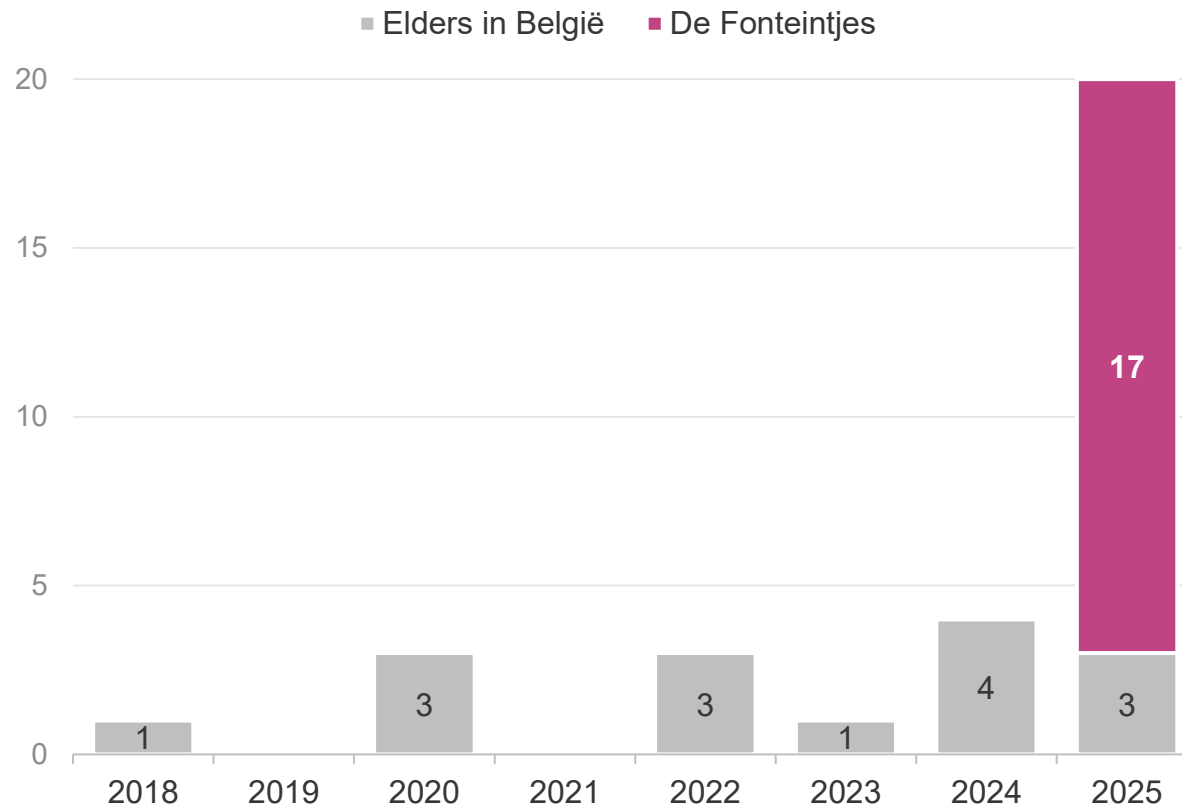
Japanse nachtegalen in De Fonteintjes

- Natura 2000-duinreservaat van 20 ha tussen Zeebrugge en Blankenberge
- **September 2025:** kleine broedgroep ontdekt
- Eerste bevestigde broedgeval in België
- Tot 6 vogels: zingende mannetjes, paarvorming, familiegroepjes

De Fonteintjes, 19 maart 2026

Van losse waarnemingen naar een broedgroep

Aantal waarnemingen in België per jaar (GBIF). Bron: projectaanvraag IUCN 8311

- Vóór 2025: enkele losse waarnemingen per jaar
- 2025: 20 waarnemingen, **17 in De Fonteintjes**
- Snelle respons met steun van IUCN
- Maar eerst: **waarom deze soort aanpakken?**

**Co-funded by
the European Union**

Waarom is ze een probleem?

- Mogelijke concurrentie met inheemse zangvogels
- Erg “luidruchtig”
- Verspreidt zaden van invasieve struiken (boksdoorn, mahonie)
- Kan ziekten dragen: vogelpokken, vogelmalaria, vogelgriep

‘The next parakeet’: Britain’s dawn chorus at risk from Asian songbird

Exclusive: invasive red-billed leiothrix could threaten native bird populations such as robins and blackbirds, researchers warn

📷 Early signs suggest the red-billed leiothrix, native to south-east Asia, may be establishing itself in southern parts of the UK. Photograph: Mei Yongcun/Xinhua/Alamy

Vlaanderen
is wetenschap

Aanpak: monitoring en vangst

Doel en studiegebied

Ligging van de 12 playbackposten (bron: monitoringrapport, fig. 1)

- **Doel:** weten waar en wanneer de vogels actief zijn
- mistnetten op de juiste plek en het juiste moment
- Vaste route van ± 2 km met 12 telposten (JN1–JN12)
- ± 16 van de 20 ha is geschikt habitat (rest: open water)

Hoe zoeken en vangen we?

- **Puntentelling** op elke post: luisteren – zang afspelen – luisteren
- **Tussen de posten:** de route is een lijntransect
- **AudioMoths:** geluidsrecorders, analyse met BirdNET
- **Vangen:** mistnetten met zang (playback)
- Eén ronde duurt 2 à 2,5 uur

Vlaanderen
is wetenschap

Resultaten so far

19 maart 2026: eerste vangst in België

Vangst op 19 maart 2026 in De Fonteyntjes

- 18 maart: melding via waarnemingen.be
- 19 maart: minstens 5 vogels – **één gevangen**
- 24 maart: nog 4 vogels (2 zingende mannetjes), geen vangst
- Schatting: **5, mogelijk 6 vogels**

Daarna: maandenlang stilte

- Geen waarnemingen: niet door veldwerkers, niet op de AudioMoths
- BirdNET meldde ± 25 keer 'Japanse nachtegaal' → **telkens een inheemse soort** (vooral zwartkop)
- **Het systeem werkt wél:** de aankomst migranten (zwartkop, nachtegaal, fitis, ...)
- Waarom zo stil? Rui? Tijdelijk elders?

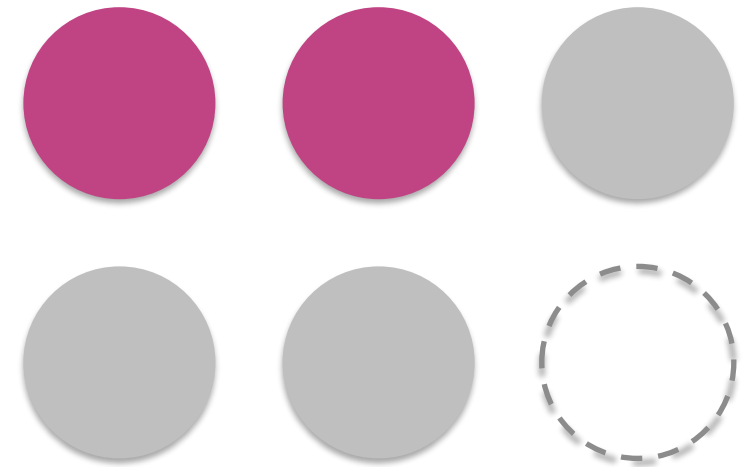
Bijsturen

- **Zomer:** minder veldwerk, meer AudioMoths (8 → 16, hele dag)
- **Najaar:** meer veldwerk want in 2025 vielen de meeste waarnemingen in het najaar

Bijsturen – en een tweede vangst

- **Zomer:** minder veldwerk, meer AudioMoths (8 → 16, hele dag)
- **Najaar:** meer veldwerk want in 2025 vielen de meeste waarnemingen in het najaar
- **Donderdag 1 oktober:** tweede vogel gevangen

2 van 5–6 gevangen

Hoe verder?

- **Twee velddagen per week:** één keer het vaste protocol (telposten + transecten), één keer vrij zoeken
- **Vogel gezien?** → alle vanginspanning naar die plek
- 16 AudioMoths op 8 locaties, de hele dag
- Doorgaan tot het projecteinde (30 november), zolang het budget het toelaat
- **Doel:** de resterende vogels vangen & aantonen dat ze echt weg zijn

Vlaanderen
is wetenschap

Conclusies

Vijf vogels vangen: makkelijker gezegd dan gedaan

- Een kleine populatie betekent **niet** gegarandeerd een vlotte en snelle uitroeiing
- **Snel ingrijpen:** nu gaat het nog maar om een handvol vogels
- **Volhouden en bijsturen:** maanden zonder waarnemingen horen erbij
- **Monitoring moet ook afwezigheid aantonen**
- **Burgerwaarnemers zijn belangrijk**

Bedankt!

Vragen?

Partners: Natuurpunt, MDK · Steun: IUCN (project 8311)

**Co-funded by
the European Union**